

चतुर्भागं भुवः कृत्स्नं यो भुङ्क्ते मनुजेश्वरः । समुद्रावरणांश्चापि देशान्स समितिञ्जयः ।
 आस्तेकावधिकान्सर्वान्स भुङ्क्ते रिपुमर्दनः । रत्नाकरसमुद्रान्तांश्चातुर्वर्ण्यजनावृतान् ।
 न वर्णसङ्करकरो न कृष्याकरकृज्जनः । न पापकृत्कश्चिदासीत्तस्मिन्वाजनि शासति ।
 धर्मै रतिं सेवमाना धर्मार्थावभिपेदिरे । तदा नरा नरव्याघ्र तस्मिन् जनपदेश्वरे । १८०
 नासीच्चैरभयं तात न क्षुधाभयमखपि । नासीद्वाधिभयं चापि तस्मिन् जनपदेश्वरे ।
 स्वधर्मै रेमिरे वर्णा दैवे कर्मणि निस्पृहाः । तमाश्रित्य महीपालमांसैश्चैवाकुतोभयाः ।
 कालवर्षीं च पर्जन्यः शस्यानि रसवन्ति च । सर्व्वरत्नसमृद्धा च मही पशुमती तथा ।
 स्वकर्मनिरता विप्रा नानृतन्तेषु विद्यते । स चाद्भुतमहावीर्य्यो वज्रसंहननो युवा ।
 उद्यम्य मन्दरं दोर्भ्यां वह्नेस्वनकाननं । चतुष्पथगदायुद्धे सर्व्वप्रहरणेषु च । १८१
 नागपृष्ठेऽश्वपृष्ठे च बभूव परिनिष्ठितः । बले विष्णुसमद्यासीत्तेजसा भास्करोपमः ।
 अक्षोभ्यलेऽर्णवसमः सहिष्णुले धरासमः । समतः स महीपालः प्रसन्नपुरराट्प्रवान् ।
 भूयोधर्मपरैर्भावैर्मुदितं जनमादिशत् ।
 इत्यादिपर्व्वं सम्भवपर्व्वणि शकुन्तलोपाख्याने अष्टषष्ठोऽध्यायः ॥ ६८ ॥
 ॥ जनमेजयउवाच ॥ सम्भवं भरतस्याहं चरितञ्च महामतेः । शकुन्तलायाश्चोत्पत्तिं श्रोतुमिच्छामि तत्त्वतः ।
 दुष्यन्तेन च वीरेण यथा प्राप्ता शकुन्तला । तं वै पुरुषसिंहस्य भगवन् विस्तरं त्वहं । १८२
 श्रोतुमिच्छामि तत्त्वञ्च सर्व्वं मतिमतांवर ॥ वैशम्पायनउवाच ॥ स कदाचिन्महाबाहुः प्रभूतबलवाहनः ।
 वनंजगाम गहनं हयनागशतैर्दृतः । बलेन चतुरङ्गेण दृतः परमवल्गुना ।
 खड्गशक्तिधरैर्वोरै र्गदामुषलपाणिभिः । प्राप्तोमरहस्यैश्च यथै योधशतैर्दृतः ।
 सिंहनादैश्च योधानां शङ्खदुन्दुभिनिःस्वनैः । रथेनेमिस्वनैश्चैव सनागवरदृंहितैः ।
 नानायुधधरैश्चापि नानावेशधरैस्तथा । हेषितस्वनमिश्रैश्च स्वेडितास्फोटितस्वनैः । १८३
 आसीत्किलकिलाशब्दस्तस्मिन्गच्छति पार्थिवे । प्रासादवरशृङ्गस्थाः परया नृपशोभया ।
 ददृशुस्तं स्त्रियस्तत्र शूरमात्मयशस्करं । शक्रोपमममित्रघ्नं परवारणवारणं ।
 पश्यन्तःस्त्रीगणास्तत्र वज्रपाणिं स्र मेनिरे । अयं स पुरुषव्याधो रणे वसुपराक्रमः ।
 यस्य बाहुबलं प्राप्य न भवन्त्यसुहृद्गणाः । इति वाचो ब्रुवन्त्यस्ताः स्त्रियः प्रेम्णा नराधिपं ।
 तुष्टुवुः पुष्पदृष्टीश्च समुजस्तस्य मूर्ध्नि । तत्र तत्र च विप्रेन्द्रैः स्तुयमानः समन्ततः । १८४
 निर्यथै परमप्रीत्या वनं मृगजिघांसया । तं देवराजप्रतिमं मत्तवारणधूर्गतं ।
 द्विजवत्त्रियविट्पूद्रा निर्यान्तमनुजग्मिरे । ददृशुर्व्वर्द्धयानास्ते आशीर्भिक्ष जयेन च ।
 सुदूरमनुजग्मुस्तं पौरजानपदास्तथा । न्यवर्त्तन्त ततः पश्चादनुज्ञाता नृपेण ह ।
 सुवर्णप्रतिमेनाथ रथेन वसुधाधिपः । महीमापूरयामास घोषेण त्रिदिवं तथा ।
 स गच्छन्ददृशे धीमान् नन्दनप्रतिमं वनं । विज्वाक्किखदिराकीर्णं कपित्थधवसकुलं । १८५